

iz naših knjižnica

Uređuje: Danko Škare

chemistry.org: website American Chemical Society

Ivo Tokić

INA-Sektor strateškog razvoja, istraživanja i investicija

INDOK

e-mail: ivo.tokic@ina.hr

Na internetskoj stranici <http://www.chemistry.org> nalazi se mjesto na internetu možda najutjecajnijeg strukovnog udruženja u području kemije American Chemical Society. Iako su informacije koje se na ovom mjestu mogu naći ponajprije namijenjene članovima toga društva, i kemičari izvan njega mogu tu naći štošta zanimljivo. A prva je zanimljivost vezana uz naoko malu razliku koja ACS dijeli od dobrog dijela drugih takvih društava. Naime, već pri prvom pogledu na početnu stranicu uočava se njegova orijentiranost ponajprije prema profesionalcima zaposlenima u industriji.

Početna stranica Chemistry.org

Na njoj dominiraju obavijesti o konferencijama, a ACS je pripremio i posebnu seriju konferencija pod nazivom ACS ProSpectives. Radi se o nizovima malih konferencija posebno prilagođenih kemičarima zaposlenima u industriji koje donose i predstavljaju najnovije tehničke informacije. One se usredotočuju na teme koje se dotiču kemije te drugih znanosti ili disciplina poput biologije, fizike, inženjerstva, itd. Promatrajući sadržaje koje one nude, može se zaključiti kako profesionalci iz industrije očekuju u prvom redu teme koje kriju najveći potencijal za komercijalnu primjenu. Uz to, više vole manje konferencije koje im omogućuju kontakte i razmjenu iskustava s drugim sudionicima (pa ACS ograničava broj sudionika do 200 ili manje). Tu se, dakle, već pri otvaranju naglašeno nude informacije o takvim nadolazećim konferencijama, ali i o onim prošlim, te tako svi lako mogu doći barem do uvida u ono što zanima ponajprije kemičare u industriji najrazvijenije sile svijeta.

Sadržaja koje ovo mjesto na internetu nudi zaista ima podosta. Da se uvjerimo u to, dovoljno je kliknuti na pripadajući izbor-

nik *Choose a page* koji se nalazi u lijevom okviru. Tu nam se nudi prijelaz na neku od sljedećih podstranica koje donose svoje vlastite brojne sadržaje. Tako se abecednim redom nude: ACS ProSpectives, ACS Publications, ACS Scholars, Awards, Belmont, Careers & Jobs, CAS, Committees, Community Activities, Divisions, Diversity Pgms, Education, Expositions, Governance, Govt Affairs, Green Chem Inst., Heart Cut, Industry Programs, Insurance Plans, Intl Activities, Local Sections, Meetings, Membership, Natl Chem Week, News Service, New York Mtg, Newsletter, Online Store, Patent Watch, Periodic Table, PRF, Short Courses, Tech Divisions, VC2, What's New i WonderNet. Iz svega nabrojenoga jasno je koliko se bogatstvo raznolikih informacija može naći na ovom mjestu. Izabrat ćemo od toga za naš prikaz tek nekoliko sadržaja.

ACS Publications

Na stranici *ACS Publications* nalaze se informacije o publikacijama koje izdaje ACS, načinima pretplaćivanja, autorskim pravima i dozvolama vezanim uz to, načinima kako se mogu predati radovi za objavljivanje u njihovim publikacijama itd. Poseban je naglasak stavljen, jasno, na znanstvene i stručne časopise i knjige.

Ono što je zanimljivo jest da na toj stranici u rubrici *What's new* posjetitelj ima slobodan pristup recentnim člancima (cjeloviti tekst u PDF-u) iz časopisa *Industrial and Engineering Chemistry Research*, a može se pretraživati i *ACS Journal Archives* koji sadrži podatke o brojnim člancima objavljenim u njihovim časopisima.

Također, na istoj stranici u rubrici *Hot Articles* daju se pojedini izabrani članci iz časopisa kao što su *Chemical and Engineering News*, *Journal of Physical Chemistry A*, *Organic Letters* i dr.

Klikom na poveznicu rubrike *Journal & Magazines* koja se nalazi u lijevoj okviru dolazi se do stranice s poveznicama na časopise koji donose sve relevantne podatke o njima kako za čitatelje tako i za autore.

Treba svakako navesti velike mogućnosti pretraživanja časopisa ACS-a. Pretplatnici na mrežna izdanja mogu pretraživati ono što je dostupno u digitalnom obliku. No i oni koji nisu pretplatnici na mrežna izdanja časopisa ACS-a ipak mogu pretraživati sadržaje časopisa.

ACS Publications' FREE E-mail Alerts

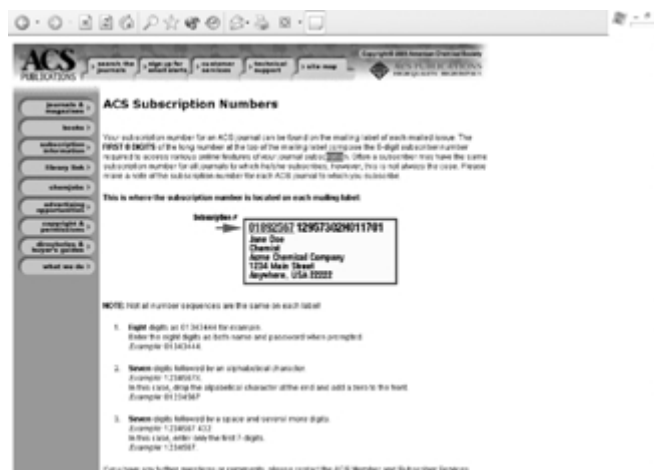
Journals Search

Možemo na ovom mjestu izdvojiti još i informacijsku uslugu ACS Publications' FREE E-mail Alerts. Potrebno je upisati se i e-mailom će početi stizati podaci o upravo objavljenim člancima u časopisima ACS-a za koje se prijavilo. Poruke s bibliografskim podacima i poveznicama na cjeloviti tekst stižu na dva načina: ili kao ASAP Alerts (As Soon As Publishable – čim se pojedini članak postavi na mrežu, šalje se poruka o tome ili se ona po želji šalje jednom tjedno) ili kao Table of Contents Alerts (kada se na mrežu postave svi članci određenog broja, pošalje se o tome poruka). Može se upisati za jednu od te dvije opcije ili za obje. Treba napomenuti da pretplatnici na mrežna izdanja časopisa mogu tim putem preko poveznice u poruci doći do cjelovitog teksta. Ostali (ne-pretplatnici) mogu putem plaćanja kreditnom karticom doći do cjelovitog teksta.

Ne-pretplatnici mogu pretraživati radove prema citatima, naslovu i autoru rada u časopisima za tekuću godinu i još za prethodne 4 godine. Postoji i mogućnost osobnog uređivanja dobivenih rezultata (po relevantnosti, broju po stranici prikazanih rezultata itd.).

Klikom na poveznicu stranice *Technical Support* koja se nalazi u gornjem okviru saznat ćemo odgovor na pitanje što učiniti ako imamo problema s pretraživanjem ili ne možemo doći do PDF dokumenta ili se PDF dokument ne može ispisati koristeći Internet Explorer ili, na primjer, ako nam je odbijen User ID/Password (a pretplatnici smo na traženi časopis ACS-a).

Za nekoga će sigurno biti zanimljivo pogledati i popis 125 najcitiranijih radova (s poveznicama) iz Journal of American Chemical Society.

ACS Subscription Numbers

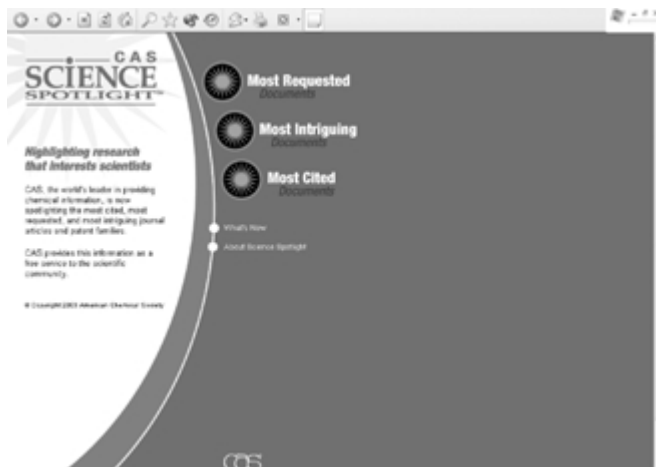
The 125 Most Cited JACS Publications

Vrijedi spomenuti da je najcitiraniji rad H. Lineweavera i D. Burka "The determination of enzyme dissociation constants" objavljen na stranicama 658–666 u 56. volumenu iz 1934 g., a citiran je do danas ukupno 10638 puta.

Samo za ilustraciju navedimo da je rješenje za to vrlo jednostavno. U tražilicu se upiše pretplatnički broj istodobno i kao User ID i kao Password. Pretplatnički broj nalazi se, kako to često zna biti slučaj, naveden na poštanskoj adresi, a točna je lokacija i opis prikazan na gornjoj slici.

Naveli smo ranije da je ovo mjesto na internetu u velikoj mjeri namijenjeno kemičarima u industriji. Razlog tome leži u činjenici da trenutačno više od 60 % članova ACS-a radi u industriji. Stoga je pripremljeno mnogo sadržaja koji im omogućuju bolji uvid

u zbivanja kako na samom tržištu tako i u teorijskim znanstvenim istraživanjima. Tako će stranica *Chemical & Physical Sciences News Resources*, osim na poslovne vijesti povezane s kemijom koje se daju na desnoj strani, uputiti i na više sadržaja koji su vrlo korisni. Navedimo neke.

Science Spotlight

Chemical Abstracts Service (CAS), vjerojatno najveći svjetski dobavljač kemijskih informacija, priredio je servis *Science Spotlight* koji u središte pažnje dovodi najzahtjevnije, najcitiranije i po njima najzanimljivije članke iz časopisa i patente. Naravno, radi se o onim dokumentima koji su pretraživani u CAS-ovim elektroničkim proizvodima (ali dovoljno je samo sjetiti se baze Chemical Abstracts pa izvući zaključak o relevantnosti izvora o kojima se radi). Dobro je znati da CAS ovaj mrežni servis pruža kao slobodnu uslugu znanstvenoj zajednici.

E-Science

Na stranici *E-Science* pretražuju se znanstveni i stručni sadržaji (*websiteovi*) na internetu. Pretraga počinje pretraživanjem u nekoj od poznatih aplikacija kao što su STN Easy, SciFinder scholar ili CA on CD. Poslije pregleda rezultata klikom se dolazi na željenu poveznicu, odnosno preko *E-Science* širi se pretraživanje. U pretraživanju se koriste usluge respektabilnih partnera kao što su za tražilice Google (za cijeli web), Chemindustry.com (specijaliziran za kemiju) i ChemGuide (tražilica za cjelovite tekstove iz kemije); za vijesti se koriste servisi C & E News, New York Times, Reuters, YellowBrix itd.

Patent Watch

Na stranici *Patent Watch* daje se pregled sažetaka najnovijih patenata vezanih za kemiju, a za praktičare je nepotrebno naglašavati korist od ovakvih spoznaja.

Stranica *Industry Member Programs* donosi sadržaje vezane uz praktičnu primjenu znanosti u industriji, događanja, nagrade i druge oblike poticanja rada ili suradnje itd. Tu se mogu naći i tekstovi koji komentiraju ili upućuju na kretanja u kemijskoj industriji, kreiranje znanstvene i gospodarske politike, o tehnologiji itd.

Na stranici *State of the U.S. and International Chemical Enterprise* donose se izabrani tekstovi koji osvjetljavaju pojedine teme od šireg interesa za industrijske stručnjake. Tako se oni svrstavaju u četiri kategorije: *Timely Topics Concerning Trends in the Chemical Industry*, *Facts & Figures About the Chemical Industry*, *Facts & Figures About the Chemical Employment* i *Researching Industry On-Line*. Već samo letimičan pregled tekstova iz npr. prve kategorije pokazuje širinu i zanimljivost tema o kojima se govori na jednom mjestu: Industrial biotechnology trends, Women in industry, Biotechnology and genomics come of age, Dramatic changes and challenges in the chemical industry, Impact of globalization and consolidation on the U.S. chemical industry, Measuring up: research & development counts in the chemical industry i dr.

Osim ovih sadržaja, ovo mjesto na internetu nudi i stranice posebno posvećene profesionalcima, entuzijastima, profesorima i studentima, članovima ACS-a itd. Na njima nudi sadržaje koji su primjereni ili potrebni svakoj skupini (profesionalne obavijesti, novosti, tečajevi, itd.), a omogućuje i personaliziranje stranica.

Nismo u ovom prikazu spomenuli niz drugih sadržaja na ovom mjestu na internetu, npr. one vezane uz izdavačku djelatnost koji su od posebne koristi svima koji poslovno na razne načine surađuju s ACS-om – poput članova ACS-a koji mogu kupovati publikacije, knjižničara, predstavnika drugih strukovnih organizacija ili poslovnih partnera itd. Tu su i brojne druge informacije kao i mogućnosti za kontakte i – za članove ACS-a – mogućnosti uključivanja u rad svoga društva.

Poštujući činjenicu da se radi o mjestu na internetu velike strukovne udruge, kojoj su na raspolaganju znatni resursi, mislim da se može kazati kako je ovo primjerno mjesto na internetu ipak putokaz za koncept kako se profesionalna udruga (čak ako i ne može razviti djelatnost u razmjerima kako to radi ACS) može i treba postaviti ponajprije prema svojim članovima, a onda i ostalim stručnjacima istoga profila.